

Daugavpils būvniecības tehnikums

Mācību priekšmets: **Sabiedrības un cilvēka drošība**

Specialitātes: **Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis.**
Augkopības tehniķis

Darba aizsardzības prasības neievērošanas sekas: Nelaimes gadījums darbā

Metodiskā izstrādne

Izstrādnes autors: **Anita Lāčauniece**

Daugavpils
2022

ANOTĀCIJA

Anita Lāčauniece

Darba aizsardzības prasības neievērošanas sekas. Nelaimes gadījums darbā

Sasniedzamais rezultāts:

Zina: darba aizsardzības organizēšanas un uzraudzības pamatprincipus, nozarei specifiskus darba vides riskus, darba aizsardzības prasību neievērošanas sekas, nozarei specifiskos nelaimes gadījumus, zina kā rīkoties nelaimes gadījumā;

Prot: izvērtēt darba vides riska faktorus, to novēršanas vai samazināšanas pasākumus;

Spēj: veidot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, analizēt nelaimes gadījumu rašanās cēloņus.

Mērķauditorija: Izglītības programmas “Lauksaimniecība” ar kvalifikācijām “Augkopības tehniķis” un “Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis” izglītojamie

Metodiskās izstrādes praktiskais pielietojums:

Metodisko izstrādni var izmantot pedagogi mācīšanai klātienē vai attālinātajās mācībās, kā mācību materiāls izglītojamajiem patstāvīgam darbam.

Uzskates un citi mācību līdzekļi: Statistikas materiāli par nelaimes gadījumiem darbā Latvijā.

Metodiskās izstrādes aktualitāte/novitāte

Metodiskā izstrādne veidota moduļu izglītības programmai “Lauksaimniecība” kvalifikācijām «Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis» un «Augkopības tehniķis». Izstrādne izstrādāta moduļa «Sabiedrības un cilvēka drošība» tēmai «Darba aizsardzības organizācija», sniedz informāciju par nelaimes gadījumu darbā rašanās, cēloņiem, nelaimes gadījumu darbā reģistrācijas un izmeklēšanas kārtību, sociālās apdrošināšanas nozīmi, drošas un veselībai nekaitīgas darba vides veidošanas pamatprincipiem.

SATURS

IEVADS.....	4
1. Nelaiimes gadījumus izraisošie faktori un cēloņi.....	15
2. Rīcība, ja darba vietā ir noticis nelaimes gadījums.....	20
3. Nelaiimes gadījuma darbā izmeklēšana.....	26
4. Akta par nelaimes gadījuma darbā sastādīšana.....	53
5. Obligātā sociālā apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām.....	70
SECINĀJUMI.....	80
LITERATŪRAS SARAKSTS.....	82

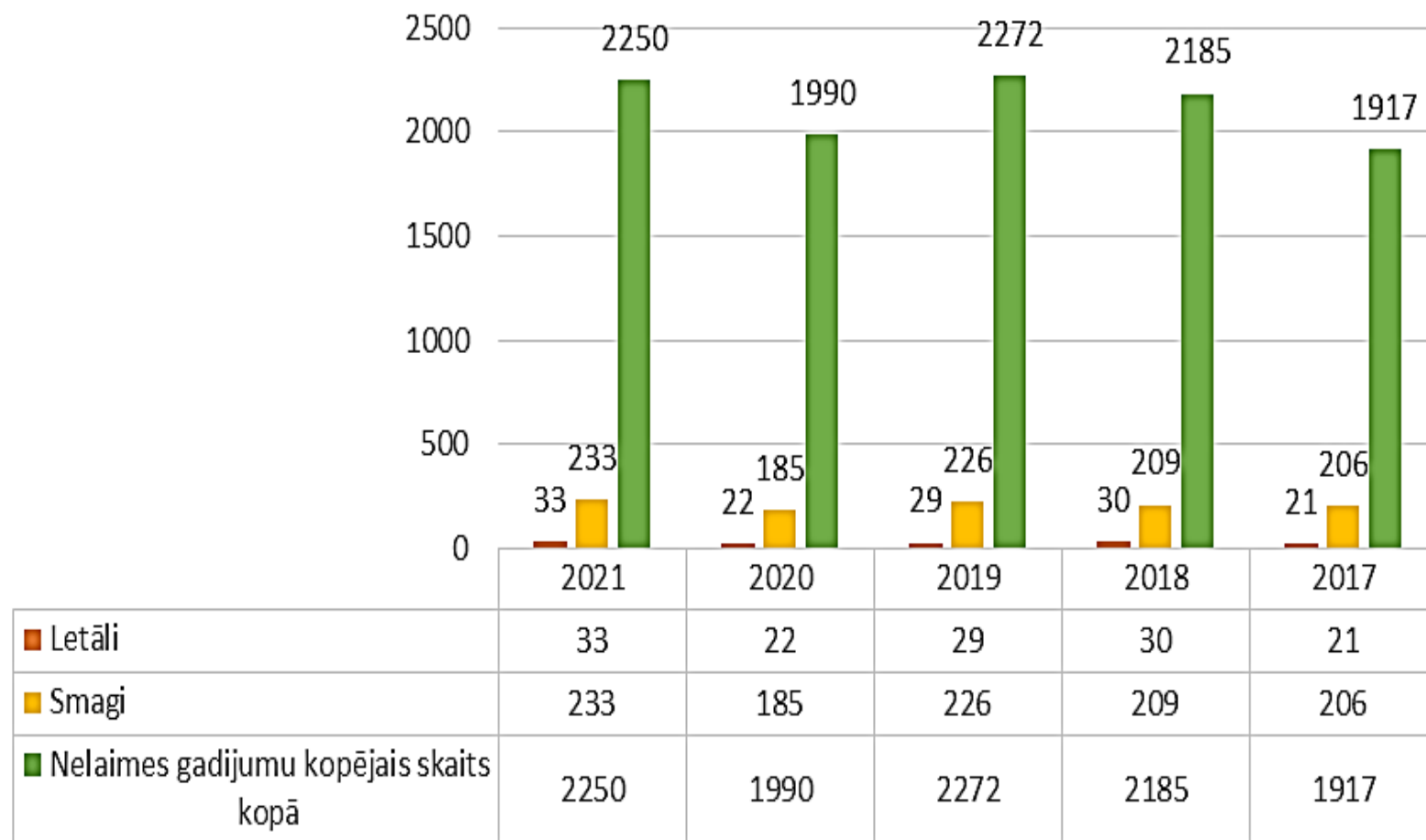
levads

Nelaiimes gadījums

Darba dienas vai maiņas laikā noticis ārkārtējs notikums, pēc kura personai radušies veselības traucējumi vai pastāv veselības traucējumu iestāšanās varbūtība (inficēšanās risks), vai iestājusies iesaistītās personas nāve.

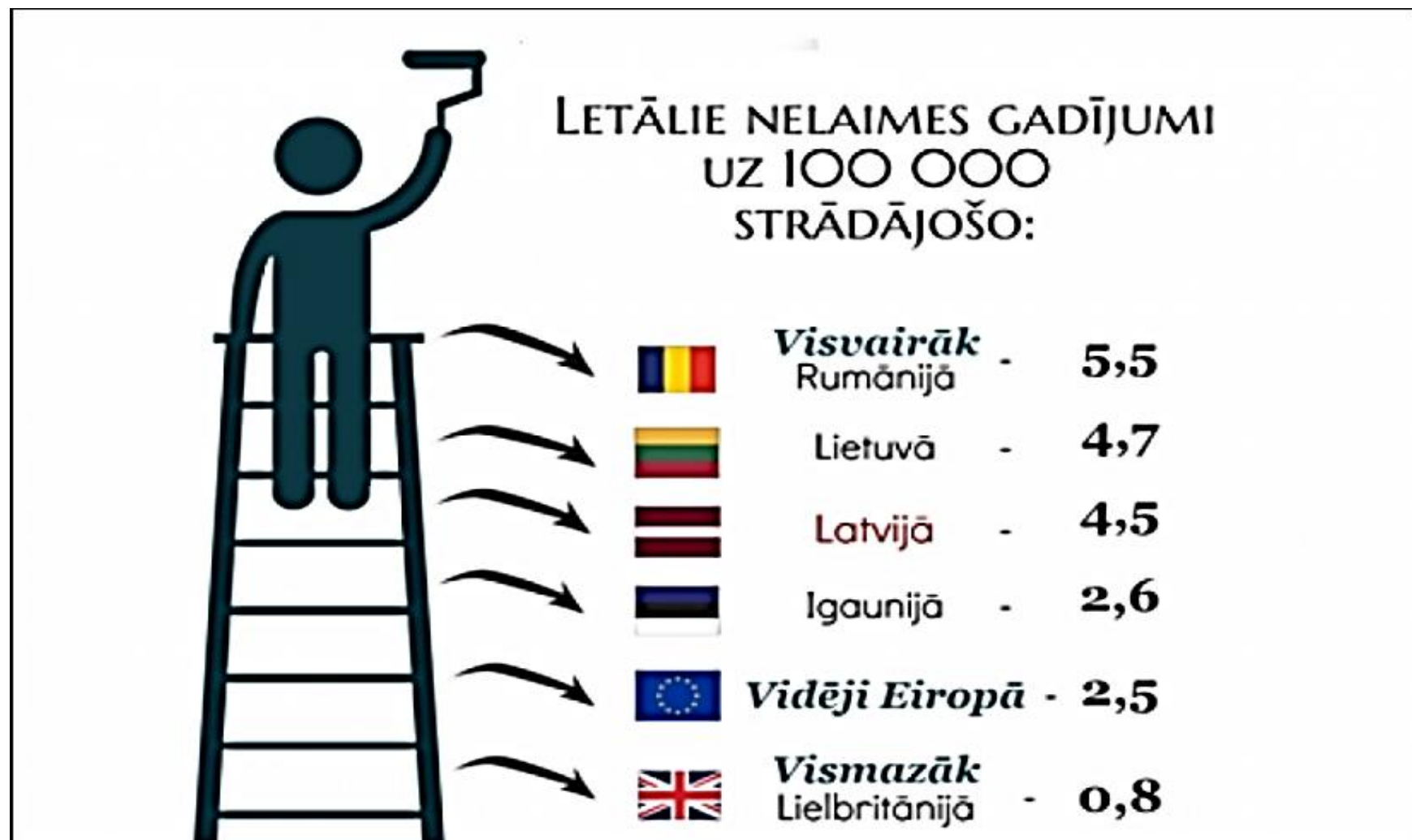

Darbā notikušo nelaimes gadījumu statistika 2021.-2017. gadi

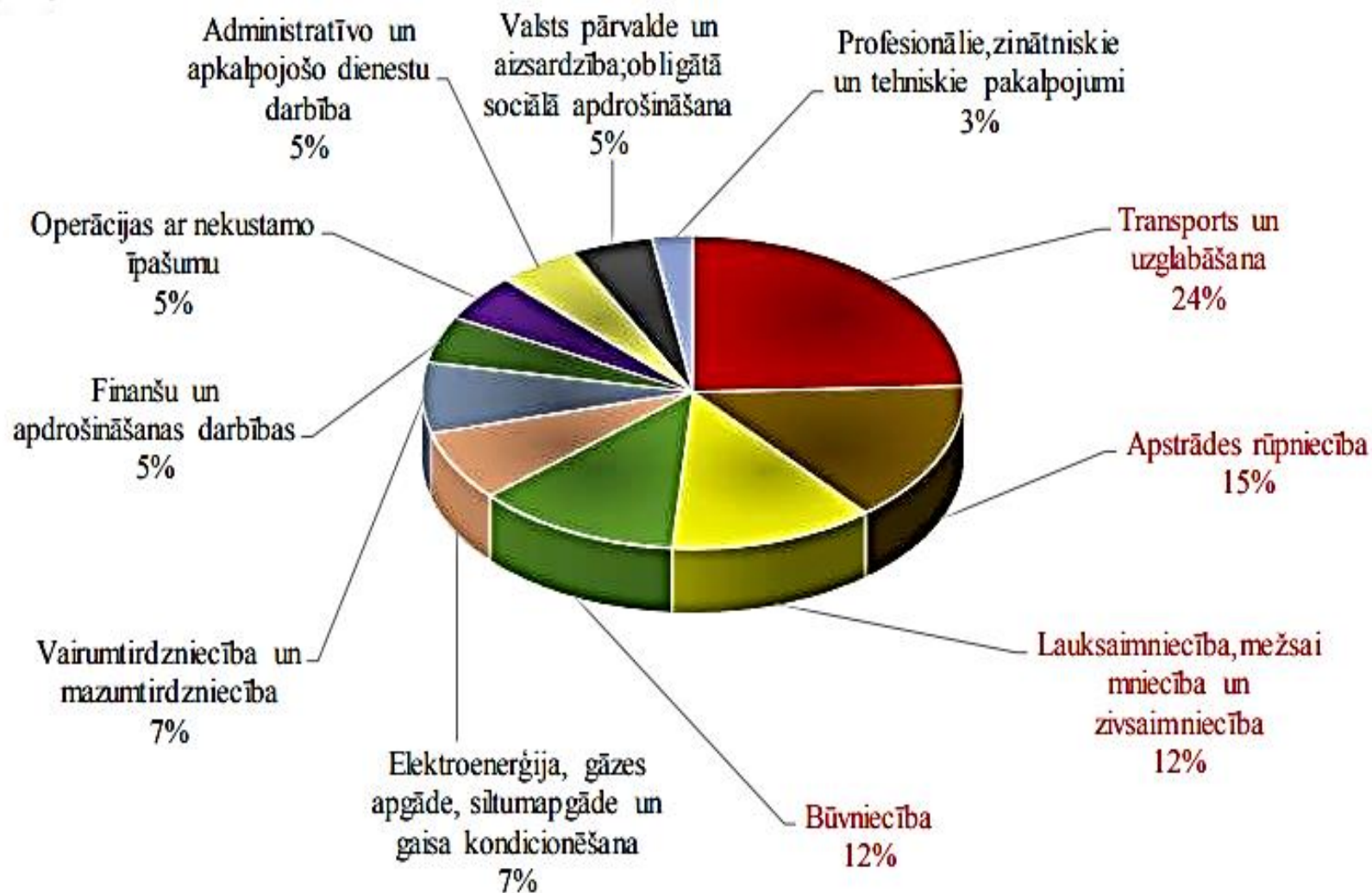

■ Letāli ■ Smagi ■ Nelaimes gadījumu kopējais skaits kopā

Letālo nelaimes gadījumu skaits

Letālo nelaimes gadījumu skaits pa nozarēm %

Nelaiimes gadījumos cietušo statistiska

Stāžs amatā

Līdz 1 gadam	34,9 %
No 1 līdz 3 gadi	29,4 %
No 4 līdz 10 gadi	22,8 %
No 11 līdz 15 gadi	6,1 %
No 16 līdz 20 gadi	3,5 %
Virs 20 gadi	3,3%

Profesija (visbiežāk cietušie)

Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji, celšanas mašīnu, iekārtu vadītāji	12,5%
Būvnieki	5,4 %
Rūpniecisko iekārtu operatori	6,3 %
Tirdzniecības darbinieki	5,3 %

Nozares, kurās visbiežāk gūst traumas strādājot reibumā

BŪVNICĪBA
5 nelaimes gadījumi

APSTRĀDES RŪPNIECĪBA
8 nelaimes gadījumi

LAUKSAIMNIECĪBA
5 nelaimes gadījumi

ELEKTROENERĢIJA,
GĀZES PADEVE
1 nelaimes gadījumi

OPERĀCIJAS AR
NEKUSTAMO ĪPAŠUMU
1 nelaimes gadījumi

ATKRITUMU SAVĀKŠANA
1 nelaimes gadījumi

Nelaiimes gadījumu sekas

Likumdošanas prasības nelaimes gadījumu izmeklēšanai

MK noteikumi Nr.950 ,25.08.2009

**«Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites
kārtība»**

- Izdoti saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 13.panta pirmo daļu

Kur var notikt nelaimes gadījums?

uzņēmuma teritorijā (darba vietā) darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus;

pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus noteiktā darba laika, tai skaitā atrodoties komandējumā vai darba braucienā;

pārvietojoties starp objektiem, ja šī darbība saistīta ar darba vai dienesta pienākumiem, kā arī ar darba devēja rakstisku rīkojumu vai darba devēja uzdevumā darba vajadzībām izmantojot personisko transportlīdzekli;

Kur var notikt nelaimes gadījums?

atrodoties darba devēja transportlīdzeklī tiešā ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties darba devēja valdījumā esošā transportlīdzeklī maiņu starplaikā;

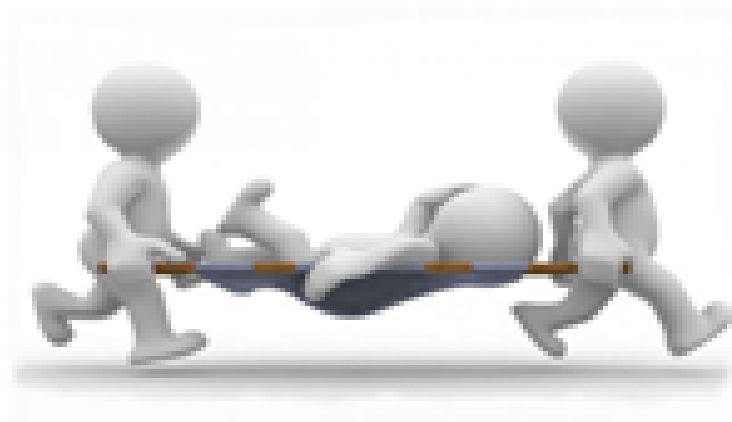
veicot jebkuru darbību darba devēja interesēs, kas nodrošina darba procesa netraucētu norisi vai vērsta uz darba devēja zaudējumu novēršanu vai cilvēka veselības un dzīvības glābšanu, arī ja nav bijis darba devēja rīkojums

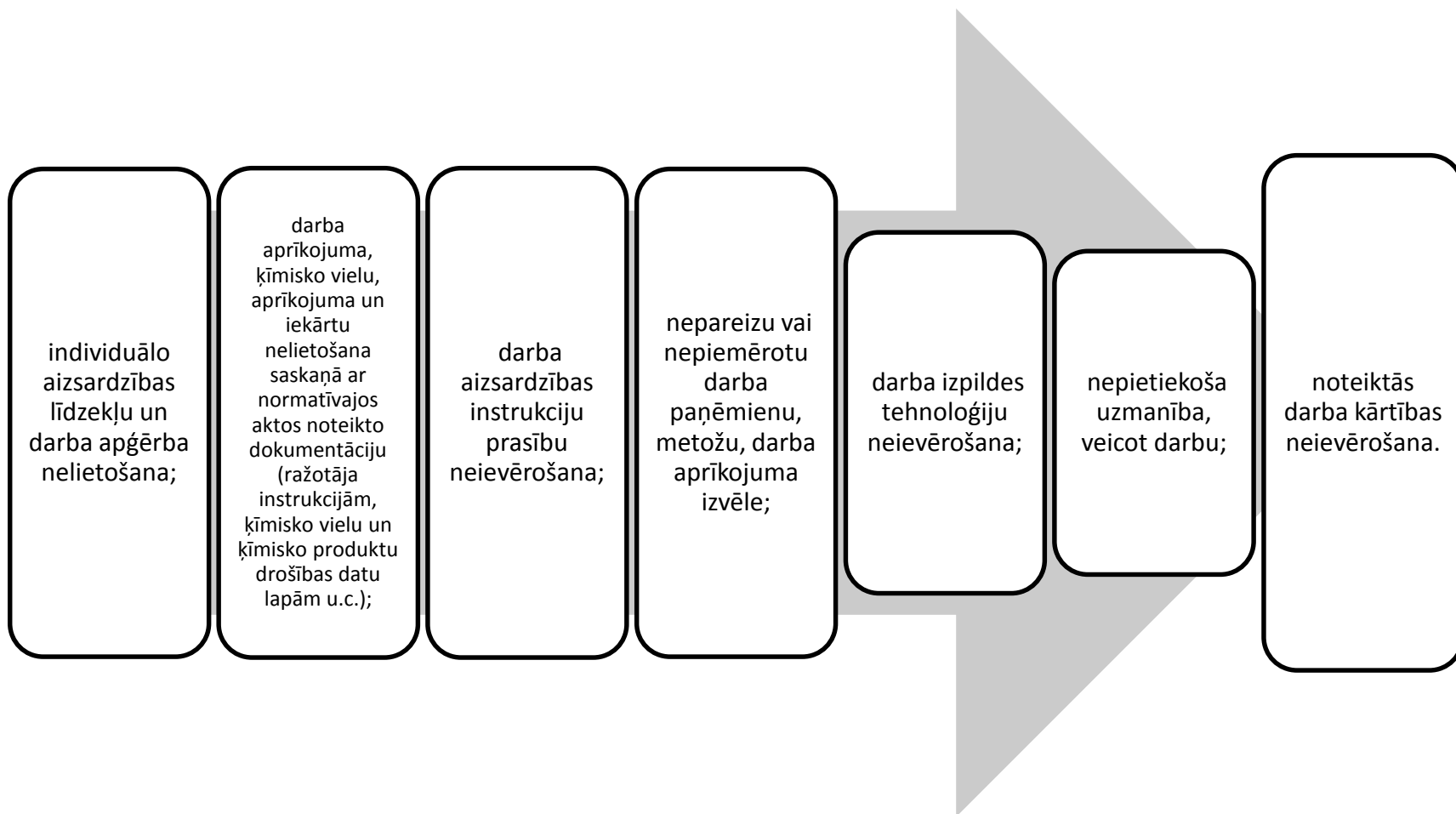
pie cita darba devēja veicot darba vai dienesta pienākumus darba devēja uzdevumā pie cita darba devēja (cita darba devēja teritorijā);

1. Nelaiimes gadījumu izraisošie faktori un cēloņi

Nelaiimes gadījumus izraisošie faktori

Nelaiimes gadījumu tiešie cēloņi

Nedroša darbinieku rīcība

IAL nepareiza lietošana

Darbu veikšana ar nedrošu, neatbilstošu aprīkojumu

Riskanta rīcība

Nepareizu, bīstamu darba paņēmienu pielietošana

Bīstami darba apstākļi

Neatbilstošs darba telpu iekārtojums

Drošības ierīču neesamība, vai tās ir bojātas

Nepiemērots darba apģērbs, IAL neesamība

Netīrība, nekārtība darba vietā

Nelaiimes gadījumu veicinošie cēloņi

Saistīti ar nodarbināto attieksmi pret DA prasību ievērošanu

Nepietiekoša uzmanība pret veicamo darbu

Nepietiekama komunikācija starp nodarbinātajiem par DA jautājumiem

Saitīti ar DA organizāciju

Nepietiekama apmācība

Nepietiekama informācija par bīstamiem darba vides faktoriem

DA instrukciju neievērošana

Saistīti ar nodarbināto veselības stāvokli

Pārāk liels nogurums, traucētas koncentrācijas spējas

Veicamam darbam neatbilstošs veselības stāvoklis

Veicamajam darbam neatbilstošas fiziskas spējas

Nelaiimes gadījumu cēloņi

1. Tehniskās iekārtas

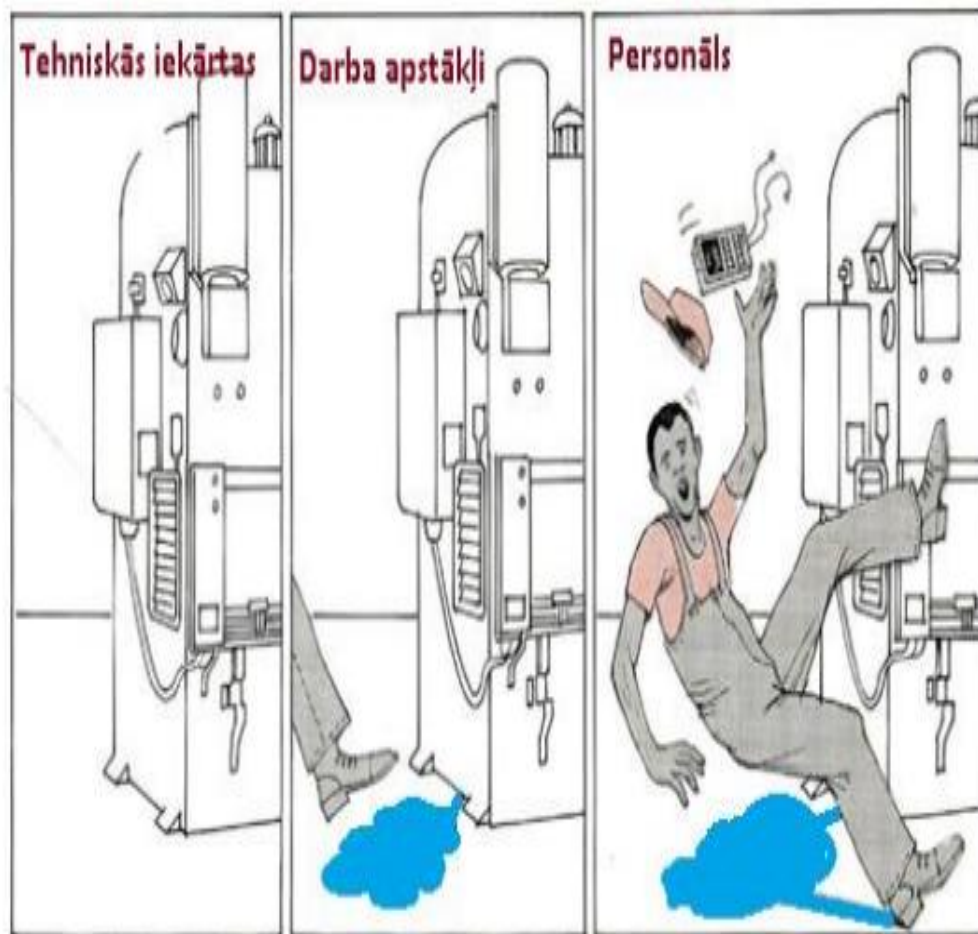
- ja tehnoloģiskā iekārta vai tās konstrukcija ir nepilnīga,
- ja ir nepiemēroti rokas instrumenti,
- ja nepieciešamo palīgierīču un tml.

2. Darba apstākļi (iedarbojas netieši, izraisot aroda negadījumus)

- nekārtība darba vietā;
- troksnis un vibrācija;
- nepietiekošs apgaismojums;
- mikroklimatiskie apstākļi;
- ķīmisko ftoru klātbūtne darba vidē u.c.

3. Darbinieki

Darbības var radīt risku, izraisot nelaimes gadījumu.

2. Rīcība, ja darba vietā ir noticis nelaimes gadījums

2.1. Rīcība nelaimes gadījumā:

Tiešais vadītājs un liecinieki nekavējoties nodrošina nelaimes gadījumā cietušajam pirmo palīdzību un medicīnisko palīdzību (nogādā cietušo ārstniecības iestādē vai izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību) zvanot uz telefona Nr. 113.

Rīcība nelaimes gadījumā:

Ja kolēģis zaudējis samaņu	Ja kolēģis asiņo	Ja kolēģim ir lūzums	Ja kolēģis guvis elektrotraumu
Mēģini panākt cietušā reakciju – uzrunā vai viegli papurini Izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību Pārbaudi, vai cietušā elpceļi ir brīvi, ja nepieciešams – atbrīvo tos Pārbaudi cietušā elpošanu un asinsriti Ja cietušajam ir sirdsdarbība un elpošana, noguldi sānu gulā un gaidi palīdzību Ja elpošana vai sirdsdarbība ir apstājusies, tad, ja proti – uzsāc kardiopulmonālo reanimāciju!	Nospied brūci ar kādu apgērba gabalu vai marli Pacel un atbalsti savainoto vietu Apguldi cietušo Ja brūcē nav svešķermeņu, pārsien to ar spiedošu pārsēju Ja brūce turpina asiņot, izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību vai nogādā cietušo slimnīcā! Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta tālrunis: 112 vai 113 Dispečerim jāpastāsta, kas noticis, jānorāda precīza adrese vai jāraksturo notikuma vieta, kur atrodas cietušais, kā arī skaidri jāatbild uz dispečera uzdotajiem jautājumiem. Esi informēts par to, kur Tavā uzņēmumā atrodas pirmās palīdzības sniegšanai nepieciešamie līdzekļi!	Ja cietušajam ir sāpes, redzama deformācija, nespēja kustināt traumēto ķermeņa daļu – iespējams, ka tas ir lūzums Atbalsti savainoto vietu, mēģinot to nofiksēt vai nopolsterēt Ja iespējams, fiksē savainoto vietu ar lakatiņu vai saiti Izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību vai nogādā cietušo slimnīcā!	Atslēdz elektrību vai, ievērojot drošības prasības, aizvāc strāvas avotu! Nepieskaries cietušajam, kamēr elektrība nav atvienota Uzrunā cietušo vai viegli papurini Ja cietušais ir bez samaņas – izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību Ja proti – sniedz pirmo palīdzību!

2.2. Rīcība nelaimes gadījumā

Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam, notikuma vietu saglabā neskartu, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību, veselību un vidi, neizraisa avāriju vai ugunsgrēku un netraucē darba procesu

2.3.Rīcība nelaimes gadījumā:

Ja nav iespējams notikuma vietu saglabāt neskartu, uzreiz pēc nelaimes gadījuma dokumentāli fiksē esošo situāciju nelaimes gadījuma vietā ar nelaimes gadījumā cietušā, liecinieku un atbildīgo amatpersonu rakstveida paskaidrojumiem, sagatavojot plānus, shēmas fotogrāfijas un dokumentus, kas raksturo nelaimes gadījuma notikuma vietu, mehānismus, iekārtas.

2.4.Rīcība nelaimes gadījumā:

Par nelaimes gadījumu darbā, iestādes atbildīgā persona par darba aizsardzību nekavējoties informē iestādes vadītāju.

3. Nelaiimes gadījuma darbā izmeklēšana

Kāpēc jāizmeklē un jāreģistrē nelaimes gadījumi?

- 1) nodarbinātie var pilnvērtīgi izārstēt nelaimes gadījumu sekas vai, ja veselības traucējumi ir paliekoši, saņemt sociālās garantijas turpmākās dzīves laikā;
- 2) letālos gadījumos – sociālās garantijas saņem palikušie apgādājamie;
- 3) darba devēji var izvērtēt notikušā cēloņus un noskaidrot atbildīgās personas, kā arī darīt visu iespējamo, lai nepieļautu šādu gadījumu atkārtošanos;
- 4) valsts līmenī amatpersonas var izanalizēt biežākos nelaimes gadījumu cēloņus un bīstamākās nozares, attiecīgi pilnveidojot darba aizsardzības prasības vai sniedzot papildu atbalstu – samazinot izdevumus, kurus rada notikušie nelaimes gadījumi.

Nelaiimes gadījumu izmeklē:

1. Darba devējs

**2. Valsts darba
inspekcija**

Nelaiimes gadījumus darbā, atkarībā no notikušā nelaimes gadījuma veida, ja to izmeklē darba devējs var izmeklēt:

Darba devēja (DD) izveidota komisija, ko veido ne mazāk kā divas personas, piemēram:

- ✓ darba devēja norīkota persona;
- ✓ darba aizsardzības speciālists;
- ✓ nodarbināto uzticības persona vai darbinieku pārstāvis;
- ✓ citi speciālisti.

Valsts darba inspekcijas (VDI) izveido komisiju, kuras sastāvā iekļauj:

- ✓ inspekcijas amatpersonu;
- ✓ darba devēju vai darba devēja norīkotu personu;
- ✓ nodarbināto uzticības personu vai darbinieku pārstāvi;
- ✓ citus speciālistus, ja nepieciešams

Nelaiimes gadījuma izmeklēšana

Ja ir aizdomas par to, ka cietušais lietojis alkoholu vai citas psiotropas vielas un tas ir nelaimes gadījuma iemesls, cietušo uzreiz pēc pirmās palīdzības sniegšanas, ja nepieciešams, nosuta uz medicīnisko pārbaudi alkohola, narkotisko, toksisko vai psiotropo vielu ietekmes noteikšanai.

Darba devējs uzskaita un izmeklē nelaimes gadījumu darbā:

- ✓ Ja cietušajam iestāties darbspēju zaudējums uz laiku, kas ir ilgāks par vienu diennakti.

Darba devējs uzskaita un izmeklē nelaimes gadījumu darbā:

- ✓ ja iestājusies cietušā
nāve darba vietā vai
cietušais miris darba
vides faktoru iedarbības
dēļ.

Darba devējs uzskaita un izmeklē nelaimes gadījumus , kas notikuši:

- ✓ ja cietušo sakodis iespējami inficēts dzīvnieks vai insekts (piemēram, ērce).

Darba devējs uzskaita un izmeklē nelaimes gadījumus, kas notikuši:

- ✓ ja cietušais saskāries ar asinīm vai citiem šķidrumiem, vai priekšmetiem, kas ir inficēti vai ir iespējami inficēti, un pēc šīs saskares vai koduma ir konstatēts inficēšanās risks, arī ja nav iestājusies tūlītēja darbnespēja.

MK noteikumi Nr.950, 25.08.2009 attiecās uz nelaimes gadījumiem, kuri notikuši ar:

- ✓ nodarbināto vai jebkuru citu personu, kura faktiskos apstākļos uzskatāma par nodarbināto,
- ✓ t. sk. ar personām ražošanas vai mācību prakses laikā;
- ✓ t.sk. ar personām, kuras tiek nodarbinātas saskaņā ar tiesas lēmumu vai prokurora priekšrakstu par sodu.

MK noteikumi Nr.950 ,25.08.2009 attiecās uz nelaimes gadījumiem, kuri notikuši ar:

- ✓ nodarbināto vai jebkuru citu personu, kura faktiskos apstākļos uzskatāma par nodarbināto;
- ✓ citiem darba ņēmējiem, kuri atbilstoši Darba aizsardzības likumam nav nodarbināti, bet kuri saskaņā ar valsts sociālās apdrošināšanas jomas normatīvajiem aktiem ir pakļauti apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām (piemēram, pašvaldības deputātiem, komercsabiedrību padomes, valdes locekļiem u. c.).

Neizmeklē nelaimes gadījumus, kas notikuši:

- Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm;
- ar Aizsardzības ministrijas padotībā esošo struktūrvienību militārpersonām.

Nelaiimes gadījuma izmeklēšana

!!! Ja cietušajam konstatēti smagi veselības traucējumi vai iestājusies cietušā nāve:

- kopā ar izmeklēšanas materiālu apliecinātām kopijām – tai Valsts policijas teritoriālajai iestādei, kuras darbības zonā noticis nelaimes gadījums, ja izmeklēšanas laikā ir iegūtas ziņas, kuras norāda uz iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Nelaiimes gadījumu izmeklēšana

- Attiecīgā Valsts policijas teritoriālā iestāde pēc minēto dokumentu izskatīšanas pieņem lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu vai atteikumu uzsākt kriminālprocesu, vai dokumentu pievienošanu lietai un par pieņemto lēmumu paziņo personai, kas bija iesniegusi ziņas par iespējamo noziedzīgo nodarījumu.

Nelaiimes gadījuma izmeklēšana

- Pēc nelaimes gadījuma vai pēc informācijas saņemšanas par nelaimes gadījumu, darba devējs vai Valsts darba inspekcija, **triju darbdienu laikā**, no ārstniecības iestādes pieprasa šo noteikumu minēto izziņu par cietušā veselības traucējumu smaguma pakāpi.

Izziņa no ārstniecības iestādes

- Ārstniecības iestāde **triju darbdienu laikā** pieprasījuma saņemšanas **bez maksas** izsniedz izziņu par veselības traucējumu smaguma pakāpi.

Ārstniecības iestādes nosaukums _____
Rekvizīti _____
(spiedogs)

Izziņa par veselības traucējumu smaguma pakāpi
nelaimes gadījumā darbā cietušajam nodarbinātajam vai citai personai,
kura ir pakļauta apdrošināšanai pret nelaimes gadījumiem un
arodslimībām

1. Izsniegta _____
(izziņas pieprasītāja nosaukums, rekvizīti)

uz _____ (datums, kad pieprasīta) pieprasījumu
par to, ka cietušais _____
(vārds, uzvārds, amats),

personas kods □ □ □ □ □ □ - □ □ □ □ □,

uzņemts un izmeklēts _____
(ārstniecības iestādes nosaukums, datums, laiks)

2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumu Nr.950 "Nelaimes
gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība" (turpmāk – noteikumi) 19.punktā
noteiktajiem kritērijiem cietušā veselības traucējumi (vajadzīgo atzīmēt ar x):

	ir smagi
	nav smagi

Izziņa no ārstniecības iestādes

Izziņā norāda:

- veselības traucējumi smaguma pakāpi
- nelaimes gadījumā cietušo ķermeņa daļu un nelaimes gadījumā gūto veselības traucējumu veidu

3. Nelaimes gadījumā cietušās ķermeņa daļas (saskaņā ar noteikumu 3.pielikumā noteiktajiem kodiem)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Nelaimes gadījumā gūto veselības traucējumu veids (saskaņā ar noteikumu 4.pielikumā noteiktajiem kodiem)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. Alkohola saturs asinīs, ja ārstniecības personai ir pamatotas aizdomas par alkohola lietošanu (vajadzīgo atzīmēt ar x):

☐	nav konstatēts
☐	ir konstatēts %
☐	atteicās no pārbaudes veikšanas

6. Narkotisko vai psihotropo vielu ietekme, ja ārstniecības personai ir pamatotas aizdomas par šo vielu lietošanu (vajadzīgo atzīmēt ar x):

☐	nav konstatēta
☐	ir konstatēta
☐	atteicās no pārbaudes veikšanas

Galvenais ārsts (nodaļas vadītājs)

(vārds, uzvārds)

(paraksts)

Ārstējošais ārsts

(vārds, uzvārds)

(paraksts)

Kādus veselības traucējumus uzskata **par smagiem**?

- dzīvības apdraudējums;
- slēgti un vaļēji galvaskausa velves vai pamatnes lūzumi;
- lielo asinsvadu bojājumi;
- smags un vidēji smags smadzeņu bojājums vai smadzeņu sasitums;
- skriemeļa vai vairāku skriemeļu lūzumi;
- lūzumi ar mežģījumiem vai mežģījumi;
- III un IV pakāpes apdegumi, kas aptver ne mazāk par 10 % ķermeņa virsmas.

Izziņa no ārstniecības iestādes

- Ārstniecības iestāde triju darbdienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas **bez maksas** izsniedz izziņu par veselības traucējumu smaguma pakāpi.

Izziņa no ārstniecības iestādes

- Ārstniecības iestādes, katru mēnesi līdz desmitajam datumam sniedz inspekcijai ziņas par cietušajiem iepriekšējā mēnesī, norādot cietušā vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu, mēnesi, datumu, darba vietu un veselības traucējuma smaguma pakāpi.

2.1.Valsts darba inspekcija iesaistās nelaiimes gadījuma izmeklēšanā:

- ✓ ja noticis nelaiimes gadījums ar personu, kas nav nodarbinātais, bet ir darba ņēmējs atbilstoši normatīvajiem aktiem par apdrošināšanu pret nelaiimes gadījumiem darbā un arodslimībām;
- ✓ ja nav noslēgts darba līgums, bet inspekcija konstatē, ka cietušais veicis darbu pie attiecīgā darba devēja;
- ✓ ja cietušajam konstatēti smagi veselības veselības bojājumi.

2.2.Valsts darba inspekcija iesaistās nelaiimes gadījumu izmeklēšanā:

- ✓ ja iestājusies cietušā nāve;
- ✓ ja nelaiimes gadījums noticis ar ārvalsts darba devēja Latvijā nodarbināto personu, kas ir sociāli apdrošināta Latvijā;
- ✓ ja nelaiimes gadījumā cietis nodarbinātais, kurš ārvalsts darba devēja uzdevumā veic darba pienākumus pie cita darba devēja Latvijā;
- ✓ ja nelaiimes gadījumā cietušais ārvalsts darba devēja nodarbinātais lūdz izmeklēt Latvijā notikušo nelaiimes gadījumu.

Nelaiimes gadījuma izmeklēšana

Ja par nelaimes gadījumu nav paziņots, vai darbspēju zaudējums iestāties vēlāk, nelaimes gadījuma izmeklēšanu uzsāk nekavējoties pēc cietušā rakstiska iesnieguma iesniegšanas darba devējam vai inspekcijai vai citas informācijas saņemšanas, kas liecina par notikušo nelaimes gadījumu.

Nelaiimes gadījuma izmeklēšana

- ✓ Personas, kas veic nelaimes gadījuma izmeklēšanu, ir tiesīgas pieprasīt un saņemt no darba devēja nepieciešamos uzziņas materiālus, kā arī pieprasīt rakstiskus un mutiskus paskaidrojumus no darba devēja, nodarbinātajiem, lieciniekiem un cietušā saistībā ar nelaimes gadījumu.
- ✓ Mutiski sniegtie paskaidrojumi tiek noformēti rakstiski.

Kāda veida dokumenti jā sastāda par nelai mes gadījumu darbā?

Veicot izmeklēšanu par nelai mes gadījumu darbā, pēc izmeklēšanas beigām, neatkarīgi no tā, kas veic izmeklēšanu, ir jā sastāda noteiktas formas “Akts par nelai mes gadījumu darbā”

4. Akta par nelaimes gadījumu darbā satādīšana

Akts Nr. _____
par nelaimes gadījumu darbā

- ☐ cietušais gājis bojā
- ☐ veselības traucējumi ir smagi
- ☐ veselības traucējumi nav smagi
- ☐ inficēšanās risks
- ☐ ārvalstī noticis nelaimes gadījums

1. Nelaimes gadījums noticis

20____.gada __.____. plkst.____, ____ stundas pirms/pēc darba laika sākuma

Akts par nelaimes gadījumu (veidlapa)

Akts Nr. ____
par nelaimes gadījumu darbā

- ☐ cietušais gājis bojā
- ☐ veselības traucējumi ir smagi
- ☐ veselības traucējumi nav smagi
- ☐ inficēšanās risks
- ☐ ārvalstī noticis nelaimes gadījums

1. Nelaimes gadījums noticis

20 ____ gada __, _____ plkst. ____, _____ stundas pirms/pēc darba laika sākuma.

(adrese, kur noticis nelaimes gadījums)

2. Cietušais _____,

(vārds, uzvārds, personas kods)

dzīvo

(dzīvesvietas adrese)

Cietušā amats, kuru pildot noticis nelaimes gadījums,

darba stāžs šajā amatā __ gadi.

3. Darba devējs, pie kura (kura teritorijā) noticis nelaimes gadījums

Akts par nelaimes gadījumu (veidlapa)

3. Darba devējs, pie kura (kura teritorijā) noticis nelaimes gadījums

(juridiskai personai – nosaukums, fiziskai personai – vārds, uzvārds)

Reģistrācijas numurs vai personas kods

(juridiskai personai – reģistrācijas numurs,
fiziskai personai – personas kods)

4. Darba devējs, kura nodarbinātais cietis nelaimes gadījumā

(juridiskai personai – nosaukums, fiziskai personai – vārds, uzvārds)

Reģistrācijas numurs vai personas kods

(juridiskai personai – reģistrācijas numurs,
fiziskai personai – personas kods)

Pie darba devēja nodarbināto skaits _____

5. Instruktaža un apmācība darba aizsardzībā par darbu, kuru pildot noticis nelaimes gadījums,

☐ ir veikta

☐ nav veikta

Akts par nelaimes gadījumu (veidlapa)

6. Nelaimes gadījuma apstākļu apraksts, traumējošie faktori, nelaimes gadījuma cēloņi

7. Papildu ziņas

Nelaimes gadījums tika izmeklēts

no ____ .gada ____ . _____ līdz ____ .gada ____ . _____ un tika atzīts,

ka nelaimes gadījums

☐ ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts

☐ nav darba vides faktoru iedarbības rezultāts

Akts sastādīts 20 ____ .gada ____ . _____ eksemplāros.

Izmeklēšanu veica:

Akts par nelaimes gadījumu(veidlapa)

(amats) _____ (vārds, uzvārds) _____ (paraksts) _____
Kontaktpersonas tālrunis, e-pasts _____

Pievienoto izmeklēšanas materiālu saraksts (atzīmēt vajadzīgo):

☐ dokuments, kas ir pamatojums nelaimes gadījuma izmeklēšanai un konkrētu personu iesaistīšanai nelaimes gadījuma izmeklēšanā

☐ izziņa par veselības traucējumu smaguma pakāpi

☐ nelaimes gadījumā cietušā, liecinieku un atbildīgo amatpersonu paskaidrojums (pasvītrot atbilstošo)

☐ dokuments, kas raksturo notikuma vietu (norādīt, kāds) _____

☐ iesaistītās personas viedoklis

☐ citi dokumenti, kas raksturo nelaimes gadījumu (norādīt, kādi) _____

Aizpilda Valsts darba inspekcijas amatpersona

Akts Nr. _____ 20__ gada __. _____ reģistrēts Valsts darba inspekcijā

(Valsts darba inspekcijas/reģionālās Valsts darba inspekcijas adrese, kurā akts reģistrēts)

Šo aktu mēneša laikā var apstiprēt, iesniedzot Valsts darba inspekcijas direktoram attiecīgu iesniegumu (K.Valdemāra ielā 38, k.1, Rīgā, LV-1010).

Akts par nelaimes gadījumu darbā

Akts jā sastāda 2 vai 4 eksemplāros, atkarībā no nelaimes gadījuma veida, izņemot gadījumus, kad nelaimes gadījums noticis pie cita darba devēja vai ir aizdomas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (tad papildus nepieciešams viens akta eksemplārs). Ja aktu gatavo elektroniski, to sagatavo kā vienu elektroniskā dokumenta oriģinālu.

Akts par nelaimes gadījumu

- Ja nelaimes gadījumā cietuši vairāki nodarbinātie, aktu sastāda par katru cietušo vai bojāgājušo.

Akta par nelaimes gadījumu

Ja kāda no personām, kas veic nelaimes gadījuma izmeklēšanu, nepiekrīt akta saturam, tajā izdara attiecīgu atzīmi par šīs personas piedalīšanos izmeklēšanā ar norādi, ka minētā persona sastādītajam aktam nepiekrīt, un līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas beigām un akta parakstīšanas brīdim aktam pievieno attiecīgās personas rakstiski noformētu viedokli, kurā ir paskaidroti šādas nostājas iemesli.

Akts par nelaimes gadījumu darbā

- Pēc nelaimes gadījuma izmeklēšanas pabeigšanas darba devējs visus akta eksemplārus (izņemot tos gadījums, kad akts jāreģistrē tikai pie darba devēja, t. i., ja noticis nelaimes gadījums ar inficēšanās risku, bez tūlītējas darbnespējas iestāšanās, vai nelaimes gadījums ar darbspēju zudumu līdz 3 dienām) ar pievienotajiem materiāliem 7 darbdienu laikā iesniedz vai nosūta elektroniski Valsts darba inspekcijai.

Nelaiimes gadījuma izmeklēšana

- Nelaiimes gadījumu izmeklē un aktu sastāda 15 darbdienų laikā pēc nelaimes gadījuma.

Akta pirmajam eksemplāram ir jāpievieno visi izmeklēšanas gaitā iegūtie materiāli:

- ✓ rīkojums par komisijas izveidošanu vai cits dokuments, kas ir pamatojums nelaimes gadījuma izmeklēšanai un konkrētu personu iesaistīšanai nelaimes gadījuma izmeklēšanā;
- ✓ izziņa par veselības traucējumu smaguma pakāpi (no ārstniecības iestādes);
- ✓ cietušā, nodarbināto un liecinieku paskaidrojumi;
- ✓ dokuments par notikuma apstākļiem (piemēram, notikuma vietas shematisks attēls, fotogrāfijas, detalizēts aprakstu u. c.);
- ✓ citi dokumenti, kas raksturo nelaimes gadījumu.

Akts par nelaimes gadījuma izmeklēšanu

Ja nelaimes gadījumu izmeklējusi inspekcija, pēc nelaimes gadījuma reģistrēšanas viens akta eksemplārs paliek inspekcijā, pārējos eksemplārus triju darbdienu laikā inspekcija nosuta:

- pirmo akta eksemplāru ar pievienotajiem izmeklēšanas materiāliem – darba devējam;
- vienu akta eksemplāru cietušajam vai personai, kura pārstāv viņa intereses;
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai (papīra vai elektroniska dokumenta formā), ja aktā norādīts, ka nelaimes gadījums ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

Akta par nelaimes gadījumu reģistrācija:

- Pēc akta saņemšanas VDI amatpersona pārlicinās, vai nelaimes gadījums izmeklēts atbilstoši prasībām un vai tam pievienoti visi nepieciešamie dokumenti, ja viss kārtībā akts tiek reģistrēts.

Pēc akta reģistrācijas VDI:

- vienu akta eksemplāru glabā inspekcijā;
- ja aktā norādīts, ka nelaimes gadījums ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts, vienu akta eksemplāru papīra vai elektroniska dokumenta formā nosuta Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai;
- pirmo akta eksemplāru ar pievienotajiem materiāliem un pārējos eksemplārus izsniedz vai vienas darbdienu laikā nosuta darba devējam.

Darba devējs pēc akta saņemšanas

1. Iepazīstina ar nelaimes gadījuma izmeklēšanas rezultātiem cietušo vai viņa pārstāvi, kā arī izsniedz vienu akta eksemplāru;
2. Veic atkārtotu darba vides riska novērtējumu attiecīgajās darba vietās, paredzot pasākumus nelaimes gadījuma cēloņu novēršanai (nosakot atbildīgos un termiņu šo pasākumu veikšanai).

Darba devējs pēc akta saņemšanas

3.Reģistrē aktu par nelaimes gadījumu darbā speciālā žurnālā nodrošinot akta un izmeklēšanas materiālu glabāšanu 45 gadus (pēc tam nododot arhīvā).

Darba devējs pēc akta saņemšanas:

4.30 dienu laikā pēc tam, kad cietušais iesniedzis pārejošas darbnespējas lapu A, aizpilda un nosūta Valsts darba inspekcijai “Paziņojumu par darba devēja zaudējumiem sakarā ar nelaimes gadījumu darbā”.

5.Obligātā sociālā apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām

Obligātā sociālā apdrošināšana pret nelaiemes gadījumiem darbā un arodslimībām

- Ieviesta, lai cietušajiem vai bojā gājušā tuviniekiem nodrošinātu iespēju saņemt atlīdzību par veselībai nodarīto kaitējumu, ja ir noticis nelaimes gadījums darbā vai ir atklāta arodslimība. Šo iemaksu veic darba devējs.

Kur vērsties pēc apdrošināšanas atlīdzības?

- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) teritoriālajā nodaļā.

Viena mēneša laikā pēc visu dokumentu saņemšanas VSAA izskata pieprasījumu un sniedz rakstisku atbildi par atlīdzības apmēru, izmaksāšanas ilgumu un izmaksāšanas dienu.

Kādi ir apdrošināšanas atlīdzības veidi?

1.Slimības pabalstu – apmaksu par darbnespējas lapu:

sākot ar darbnespējas 1. dienu, ja persona saslimusi ar arodslimību vai sākot ar darbnespējas 11. dienu, ja darbā noticis nelaimes gadījums (par pirmajām 10 dienām maksā darba devējs no saviem līdzekļiem).

Kādi ir apdrošināšanas atlīdzības veidi?

2. Atlīdzību par darbspēju zaudējumu –

ja arodslimības vai nelaimes gadījuma darbā rezultātā pilnīgi vai daļēji zaudētas darbspēja.

Kādi ir apdrošināšanas atlīdzības veidi?

3. Atlīdzību par apgādnieka zaudējumu –
arodslimnieka nāves gadījumā vai tad, ja
nodarbinātais gājis bojā nelaimes gadījumā darbā.
To izmaksā mirušā cilvēka darba nespējīgajiem
ģimenes locekļiem, kurus mirušais daļēji vai pilnīgi
apgādājis.

Kādi ir apdrošināšanas atlīdzības veidi?

4. Apbedīšanas pabalstu-

ja iestājusies arodslimnieka nāve vai nodarbinātais gājis bojā nelaimes gadījumā darbā.

Kādi ir apdrošināšanas atlīdzības veidi?

5. Atlīdzību par papildu izdevumiem:

- ārstēšanai un aprūpei (piemēram, par pacienta maksājumiem, medikamentiem, operācijām);
- profesionālai rehabilitācijai (piemēram, par kursiem jaunas profesijas apgūšanai);
- ārstniecības iestāžu apmeklēšanai un pavadōņa ceļa izdevumu apmaksai.

Kādi ir apdrošināšanas atlīdzības veidi?

5. Atlīdzību par papildu izdevumiem:

- rehabilitācijas līdzekļu iegādei, remontam, medicīniskajai rehabilitācijai (piem., par dažādām procedūrām, masāžu, ārstēšanos sanatorijā u. c.);
- tehnisko palīglīdzekļu (protēžu u. c.) iegādei un remontam;
- pavadona apmaksa.

Secinājumi

- ✓ Katru gadu Latvijā tiek reģistrēts vairāk nekā tūkstotis nelaimes gadījumu, kuros nodarbinātie gūst dažāda rakstura traumas vai iet bojā.
- ✓ Daudziem no cietušajiem nelaimes gadījumu sekas rada paliekošu darba nespēju un smagus veselības traucējumus, ļoti daudzi no šiem cilvēkiem vairs nespēj strādāt to pašu darbu, ko veikuši līdz nelaimes gadījumam.
- ✓ Nelaimes gadījumu sekas izjūt ne tikai nodarbinātie, bet arī darba devēji – notikušie nelaimes gadījumi rada lielus izdevumus un apgrūtina uzņēmuma sekmīgu darbību.

Secinājumi

- ✓ Nelaiimes gadījumus parasti izraisa vairāku cēloņi un veicinošo cēloņu kopums
- ✓ Nelaiimes gadījumu izmeklēšanas kārtību nosaka MK noteikumi Nr.950, no 25.08.2009
- ✓ Nelaiimes gadījumus ir svarīgi izmeklēt, lai noteiktu nelaimes gadījuma cēloņus un nelaimes gadījumā cietušais varētu izmantot obligātās sociālās apdrošināšanas pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām sniegtās garantijas

Izmantotie avoti

Kaļķis V., Roja Ž., Kaļķis H., (2015) . Arodveselība un riski darbā, Rīga: Medicīnas apgāds- 534 lpp.

Kaļķis V., Roja Ž. Darba vides riska faktori un strādājošo veselības aizsardzība. – Rīga, 2001. – 500 lpp

http://stradavesels.lv/Uploads/2018/02/26/18_2017_Buklets_A4_Arodslimnieku_tiesibas.pdf

http://stradavesels.lv/Uploads/2016/11/09/310_2016_Riciba_nelaimes_gadījumos_plakats_A3.pdf

http://stradavesels.lv/Uploads/2016/01/08/04_Negadījumi_reibuma_VDI_Zarina_08062015.pdf

http://stradavesels.lv/Uploads/2014/07/02/74_2011_Info_Nelaimes_gadījumu_samazinashana.pdf

http://stradavesels.lv/Uploads/2018/02/26/18_2017_Buklets_A4_Arodslimnieku_tiesibas.pdf

http://stradavesels.lv/Uploads/2014/07/02/78_2011_Info_mat_Sekas_neieverojot_DA_prasibas.pdf

<https://www.vdi.gov.lv/lv/jaunums/2020-gada-darba-notikuso-nelaimes-gadījumu-statistika-operativie-dati-17022021>

<https://www.vdi.gov.lv/lv/jaunums/08012018-nelaimes-gadījumu-darba-statistika-2017>

<https://www.vdi.gov.lv/lv/jaunums/31012020-4-februari-notiks-preses-konference-par-petījuma-letal-nelaimes-gadījumu-darba-kuri-nav-tiesi-saistiti-ar-darba-vides-faktoriem-celoni-sekas-un-noversanas-iespejas-latvija-rezultatiem>

<https://www.vdi.gov.lv/lv/jaunums/2021-gada-latgales-regiona-nelaimes-gadījumos-darba-cieta-170-nodarbinatie>

**Jautājumi, ierosinājumi,
pārdomas...**